

UCHWAŁA

Dnia 3 grudnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Wygoda (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Adam Roch

Bogdan Marian Gutowski (ławnik Sądu Najwyższego)

Protokolant starszy skłernarz sądowy Anna Tarasiuk

po rozpoznaniu na posiedzeniu, w dniu 3 grudnia 2019 r., zażalenia adw. K. D. – pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego – M. M., z dnia 4 sierpnia 2019 r. na uchwałę Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w (...) sygn. ASDo (...) z dnia 24 czerwca 2019 r. odmawiającą zezwolenia na pociągnięcie sędziego Sądu Rejonowego w R. R. D. do odpowiedzialności karnej,

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. oraz art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k.,

uchwała:

1. w zakresie w jakim zaskarżona uchwała dotyczyła odmowy wyrażenia zgody na pociągnięcie sędziego R. D. do odpowiedzialności karnej za p - two art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 §1 k.k. na szkodę E. P., postępowanie umorzyć na podstawie art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k., wobec braku wymaganego wniosku o ściganie pochodzącego od osoby uprawnionej,
2. w pozostałym zakresie zaskarżoną uchwałę utrzymać w mocy,
3. przyznać adwokat K. D. pełnomocnikowi oskarżycielki sybsydiarnej wynagrodzenie z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu w

kwocie wysokości łącznej 738 zł w tym 23% podatku od towarów i usług,

4. kosztami postępowania odwoławczego obciążyć Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

W dniu 9 kwietnia 2016 r. M. M. złożyła ustne zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k., polegającego na przywłaszczeniu w okresie od 5 listopada 2008 r. do czerwca 2014 r. w R. przez sędziego Sądu Rejonowego w R. R. D. (córkę M. M. i siostrę E. P.) powierzonych jej pieniędzy w kwocie 339 639,00 zł, na szkodę M. M. .

Prokuratura Okręgowa w R., w dniu 3 czerwca 2016 r. wszczęła w wyżej wymienionej sprawie śledztwo.

W dniu 30 grudnia 2016 r. prokurator Prokuratury Okręgowej w P., wydał postanowienie o umorzeniu śledztwa w sprawie przywłaszczenia przez sędzię R. D. w okresie od 5 listopada 2008 r. do czerwca 2014 r. w R. powierzonych jej pieniędzy w kwocie co najmniej 339 000,00 zł, wobec braku realizacji znamion czynu zabronionego.

Rozpoznając zażalenie strony pokrzywdzonej Sąd Okręgowy w T., postanowieniem sygn. II Kp (...), z dnia 27 czerwca 2017 r., zdecydował o uchyleniu postanowienia o umorzeniu śledztwa i przekazał sprawę do dalszego prowadzenia wskazując na konieczność przeprowadzenia dodatkowych czynności śledczych Prokuraturze Okręgowej w P.. Po wykonaniu kolejnych czynności prokurator Prokuratury Okręgowej w P., postanowieniem z dnia 15 marca 2018 r. umorzył ponownie śledztwo we wskazanej powyżej sprawie „wobec braku realizacji znamion czynu zabronionego”.

Wnioskiem z dnia 20 kwietnia 2018 r. pełnomocnik oskarżyciela subsydiarnego – M. M., wystąpiła do Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w (...) o wydanie uchwały zezwalającej na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Rejonowego w R.– R. D. za czyn z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k., polegający na tym, że: w okresie od 5 listopada 2008 r. do czerwca 2014 r. w R., przywłaszczyła powierzone jej pieniądze w kwocie 339 638,00 zł (słownie: trzysta trzydzieści

dziewięć tysięcy sześćset trzydzieści osiem złotych 00/100), co stanowi mienie znacznej wartości, na szkodę M. M. i E. P. (k.3, akt sygn. ASDo (...)).

W dniu 23 kwietnia 2018 r., do Sądu Okręgowego w R. wpłynął natomiast subsydiarny akt oskarżenia sporządzony przez pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego M. M. przeciwko R. D., oskarżonej o to, że: w okresie od 5 listopada 2008 r. do czerwca 2014 r. w R. przywłaszczyła powierzone jej pieniądze w kwocie 339 638,00 zł, co stanowi mienie znacznej wartości, na szkodę M. M. i E. P., tj. o przestępstwo z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.

Wskazany wyżej wniosek o wydanie uchwały zezwalającej na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego R. D., zarządzeniem sędziego Sądu Najwyższego wykonującego obowiązki Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Dyscyplinarnej z dnia 11 października 2018 r. w trybie art. 110 § 2 w zw. z art. 110 § 2a prawa o ustroju sądów powszechnych, został przekazany do rozpoznania Sądowi Dyscyplinarnemu przy Sądzie Apelacyjnym w (...) (k. 1, akt sygn. ASDo (...)).

Uchwałą z dnia 24 czerwca 2019 r. sygn. ASDo (...), Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w (...) wniosku nie uwzględnił i odmówił zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Rejonowego w R. – R. D. za czyn, o którym mowa powyżej.

Ustalenia sądu I instancji opisane w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały wskazują, iż sędzia R. D. nie przywłaszczyła sobie powierzonej kwoty 134 638,00 zł, a także sąd przyjął za udowodnione, że nie przywłaszczyła ona kwoty 205 000,00 zł na szkodę E. P.. Kwotę tę, R. D. uzyskała w następstwie dokonania sprzedaży mieszkania, będącego własnością E. P., za kwotę 205 000,00 zł, w oparciu o udzielone jej do dokonania tej czynności przez E. P. pełnomocnictwo. E. P. upoważniła również R. D. do rozporządzania środkami finansowymi pochodzącymi z tej transakcji. Sąd I instancji na podstawie zeznań R. D. i M. M. stwierdził, że doszło wówczas do ustnego zawarcia umowy depozytu nieprawidłowego (art. 845 k.c.). Sąd I instancji ustalił, że R. D. zobowiązała się do zwrotu uzyskanej w ten sposób kwoty na żądanie M. M. lub E. P., do tego czasu jednak mogła ona tą kwotą swobodnie rozporządzać. Sąd I instancji w

uzasadnieniu swojej uchwały zwrócił też uwagę na fakt, iż w postępowaniu przygotowawczym sygn. PO I Ds (...), prowadzonym przez Prokuraturę Okręgową w P. w sprawie czynu, o którym mowa powyżej, E. P. jako pokrzywdzona, nie złożyła wniosku o ściganie swojej siostry R. D. za przywłaszczenie kwoty 205 000,00 zł.

Zażaleniem z dnia 4 sierpnia 2019 r. adw. K. D. – pełnomocnik oskarżyciela subsydiarnego – M. M., zaskarżyła powyższą uchwałę Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w (...) w całości na niekorzyść sędziego R. D., zarzucając zaskarżonej uchwale: *„obrazę art.: 4, 7, 92, 410 k.p.k. przez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego przez wybiórcze i jednostronne dokonanie oceny zgromadzonego materiału dowodowego”* oraz *„niedostateczne uwzględnienie okoliczności niekorzystnych dla R. D. i uznanie, że brak jest dostatecznie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przez nią przestępstwa z art. 284 § 2 w zw. z art. 294 § 1 k.k.”*. Skarżąca nadto wniosła o uchylenie zaskarżonej uchwały i przekazanie sprawy Sądowi Dyscyplinarnemu przy Sądzie Apelacyjnym w (...) do ponownego rozpoznania, a także: *„ewentualnie o zmianę zaskarżonej uchwały poprzez zezwolenie na pociągnięcie R. D. do odpowiedzialności karnej i zasądzenie na rzecz pełnomocnika M. M. – adw. K. D. – kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu, które nie zostały uiszczone ani w całości, ani w części”* (k. 10-11 akt sygn. I DO 67/19).

Sędzia R. D., pismem z dnia 12 listopada 2019 r., udzieliła odpowiedzi na opisane powyżej zażalenie pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego i wniosła o umorzenie postępowania zażaleniowego oraz *„ewentualnie o nieuwzględnienie zażalenia i utrzymanie w mocy zaskarżonej uchwały”* a także, o: *„zasądzenie od oskarżycielki posiłkowej kosztów postępowania zażaleniowego”*

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie na uwzględnienie nie zasługuje. W pierwszej kolejności Sąd Najwyższy zauważa, że procedowanie w niniejszej sprawie przez Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w (...) (zwany dalej Sądem Dyscyplinarnym), w przedmiocie wyrażenia zgody na pociągnięcie do

odpowiedzialności karnej sędzi R. D. za rzekome przywłaszczenie przez nią powierzonego jej mienia w kwocie 205 000,00 zł na szkodę jej siostry E. P. było przeprowadzone mimo zaistnienia negatywnej przesłanki procesowej, określonej w art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k. – brak wniosku o ściganie pochodzącego od osoby uprawnionej. Ściganie czynu zabronionego wskazanego w art. 284 § 2 k.k. tj. przywłaszczenia powierzonego mienia, jeżeli ów czyn został popełniony na szkodę osoby najbliższej, następuje na wniosek pokrzywdzonego (vide art. 284 § 4 k.k.). Skoro jak słusznie zauważył to Sąd Dyscyplinarny w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały „E. P., jako pokrzywdzona, nie złożyła wniosku o ściganie swojej siostry R. D. za przywłaszczenie kwoty 205 000,00 zł, a złożenie takiego wniosku stanowi konieczność, w tym zakresie wymóg zgodnie z treścią art. 284 § 4 k.k.” to Sąd Dyscyplinarny stwierdzając zaistnienie tej negatywnej przesłanki procesowej winien postępowanie w przedmiocie wyrażenia zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędzi R. D. za wskazany powyżej czyn popełniony na szkodę jej siostry E. P. umorzyć, na podstawie art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k., a nie jak to uczynił, podjąć uchwałę odmawiającą wyrażenia zgody na pociągnięcie sędzi R. D. do odpowiedzialności karnej za czyn zabroniony z art. 284 § 2 k.k. na szkodę E. P.. Z tych też powodów Sąd Najwyższy stosownie do treści art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. uchwalił jak w pkt 1.

Odnosząc się do zarzutów zażalenia pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego, Sąd zauważa, że w istocie ogranicza się ono do wskazania przepisów postępowania karnego, które zdaniem skarżącego Sąd Dyscyplinarny naruszył. Skarżąca nie wskazała jednak na konkretne uchybienia proceduralne, świadczące o tym, iż sąd I instancji naruszył wskazane przez nią przepisy. Argumentacja skarżącej zawarta w uzasadnieniu zażalenia sprowadza się w istocie do twierdzenia, że: „w sprawie zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa z art. 284 § 2 k.k., w zw. z art. 294 § 1 k.k., polegające na przywłaszczeniu przez R. D. pieniędzy M. M., pochodzących z emerytury i przesłanych przez nią z USA” (str.1 zażalenia).

Sąd przypomina, iż zarzucając jak uczynił to skarżący sądowi I instancji obrazę przepisów postępowania tj. art.: 4, 7, 92, 410 k.p.k., należało wskazać, czego skarżąca zresztą nie zrobiła, w jaki to sposób sąd naruszył np. zasadę

obiektywizmu wynikającą z art. 4 k.p.k., zasadę swobodnej oceny dowodów wynikającą z art. 7 k.p.k., jakie ujawnione na posiedzeniu okoliczności pominał bądź na jakich nieujawnionych w toku postępowania dowodach się oparł wydają zaskarżone orzeczenie (art. 92 k.p.k.). Poprawnie zredagowany zarzut odwoławczy winien wskazywać sądowi drugiej instancji, w jaki sposób doszło do naruszenia przepisu postępowania i dlaczego to naruszenie miało lub mogło mieć wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia (zob. D. Świecki – Postępowanie odwoławcze w sprawach karnych – komentarz. Orzecznictwo, Warszawa 2013 r., str. 131, 144-145). Tego w wywiedzionym przez pełnomocnik oskarżyciela subsydiarnego zażaleniu brak.

Odnosząc się do poszczególnych przepisów kodeksu postępowania karnego, których naruszenie skarżąca zarzuciła Sądowi Dyscyplinarnemu, przypomnieć należy, iż nie jest dopuszczalnym sformułowanie w środku odwoławczym zarzutu samodzielnej obrazy art. 4 k.p.k., który to przepis zawiera wszak ogólną zasadę obiektywizmu. Wykazanie, że w toku postępowania doszło do jej naruszenia wymaga wskazania przez skarżącego uchybień konkretnych przepisów k.p.k. służących realizacji tej zasady. Tego autorka zażalenia nie uczyniła.

Zarzuty obrazy art. 4, 7 k.p.k. nie mogą się sprowadzać, jak ma to miejsce w wywiedzionym zażaleniu, do tego, że autorka środka odwoławczego kwestionuje sposób oceny przez sąd dowodów (właściwie nie precyzując konkretnie których), tylko z tego powodu, że wynik tej oceny nie jest korzystny dla strony skarżącej.

Trafność zarzutu naruszenia art. 7 k.p.k. wymaga wykazania błędów w ocenie konkretnych dowodów prowadzących do wniosków, iż ocena ta narusza zasady logicznego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, i w ten sposób przekracza granice swobodnej oceny dowodów.

Odnosząc się do zarzutów zażalenia obrazy przez Sąd Dyscyplinarny art. 92 i 410 k.p.k. Sąd Najwyższy przypomina, że nie jest możliwym jednoczesny zarzut obrazy art. 92 i 410 k.p.k. Przepis art. 410 k.p.k. jest bowiem przepisem szczególnym wobec art. 92 k.p.k., który ma zastosowanie jedynie do orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu rozprawy, zaś zaskarżona uchwała została wydana na posiedzeniu. W takiej sytuacji dopuszczalnym jest ewentualnie zarzut obrazy art.

92 k.p.k. Aby zarzut naruszenia art. 92 k.p.k. można było uznać za trafny, skarżący winien wskazać, iż sąd meriti oparł swoje ustalenie faktyczne na dowodzie, który nie został prawidłowo wprowadzony do materiału dowodowego sprawy lub też, że sąd pominął wydając swoje orzeczenie określony dowód mający znaczenie dla treści zapadłego rozstrzygnięcia, także i tego skarżąca w wywiedzionym przez siebie zażaleniu nie uczyniła.

Z tych też powodów należało rozstrzygnąć jak w petitum uchwały.

Sąd Najwyższy o kosztach orzekł na podstawie art. 133 prawa o ustroju sądów powszechnych oraz §17 ust. 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U.2016.1714)